

GAZETA TRANSILVANIEI.

Redacțiunea și Administratiunea:
Brasiovu, piața mare Nr. 22. — „Gazeta“ ese:
Joi și Duminec'a.

Prețulu abonamentului:
pe unu anu 10 fl., pe siese luni 5 fl., pe trei luni
2 fl. 50 cr. — Tieri esterne 12 fl. pe unu anu séu
28 franci.

Anulu XLIII.

Se prenumera:
la postele c. și r. și pe la dd. corespondenti.
Anunțurile:
un'a serie garmondu 6 cr. și timbru de 30 cr
v. a. pentru facare publicare. — Scrisori ne-
francate nu se primescu. — Manuscripte nu se
retramu.

Nr. 47.

Joi, 24 | 12 Iuniu

1880.

Brasiovu 23/II Maiu.

Ce mai e nou? — Intrebarea acést'a stereotipa se repeta de nenumerate ori pe di de càtra ce se intereséza de afacerile publice séu de càtra aceia cari voiescu se aiba cu ori-ce pretiu „nou“, fia si numai inventate, de multeori pôte a fi pe omu in perplesitate, din cauza cà n'are cu se se satisfaca curiositatea celor ce intréba. A dá unu respunsu simplu negativu nu e intodéuna consultu, càci 'ti atrage lesne disgrati'a celuia ce intréba. Astfelu si noi n'amu sci ce se respundemu deca amu fi intrebati cà ce mai e nou in Ungari'a.

Ce mai pôte fi nou in Ungari'a si 'n Ardealu? Vreo mesura maghiarisatòre mai multu, nu pôte fi nòua, tr'unu privilegiu mai multu acordatu Unguriloru nu e pentru noi ceva nou, vreo scire privitòre la miseri'a poporului tieranu inca nu mai pôte fi nòua, nici aceea nu mai e nou, cà bietii tierani emigréza cu miile unii la Americ'a, alții in Dobrogea s. a. Diet'a s'a inchisu si déca ar' mai si fabrica la proiecte de lege à la minute ce lucru nou mai poté produce? Nici chiaru darea de séma a deputatului dela Keszthely Dr. Max Falk, rectorulu diarului „Pester Lloyd“ nu contine ceva nou. Elu dice, cà se observa ócreare imbunatatire a financeloru ungàre. Acést'a ar' fi in adeveru ceva nou, dér' Falk insusi marturisesce, cà deocamdata ameliorarea este numai relativa, care va se realiza este a se multiam jertfeloru estordinare ale oporatiunei in suportarea imenselor imposite, cà statulu inca n'a datu falimentu. „Despre o amercare a financeloru nu pôte fi vorb'a pèna candu deficitulu va trece peste 20 de miliòne si se va acoperi numai cu datorii de nou contractate.“ Elu dice unu adeveru, care inca numai este nou. „Despre“, continua Falk, „este imposibilu a face economii mai mari in budgetu, (?) si dàrile sub impugnarile actuale materiale nu se mai potu urca, nu ne remane alt'a decâtu a ne imbunatati starea materiala printr'o politica buna economica cà ce-ntieloru mai mari ale statului se corespunda pò-terea mai mare a poporulu.“

O politica buna economica ar' fi negresitu ceva de totu nou pentru Ungari'a si Ardealu dér' nu vedemu nicàiri măcaru semne ale unei asemenea politici. Déca economi'a buna a unui statu ar' consista in exploatarea nemilòsa a poporului contribuentu, atunci mai „buna“ economia cà in aceste tieri nu s'ar' poté aflà nici in Turci'a. In cestiuni economice vorbescu faptele, rezultatele dobèndite. Apoi dieu starea ce a creat'o politic'a economica a guverneloru maghiare cu deosebire in Ardealu este mai multu decâtu trista, e o stare de planu. Ori cà nu este asia? s'a facutu óre ceva pentru redicarea agriculturii? Dr. Max Falk ne-a spus'o; executorii de dare au ingrigitu atàtu de bine pentru acoperirea deficitului încàtu au luatuetul tieranu dedatu la jertfe si celu din urma bou séu cea din urma vaca ce-o mai posedea. Cum se 'si mai pòta lucrà bietulu omu pamentulu candu elu trebuie se 'si caute esistenti'a emigrandu in tieri straine?

Pôte pentru industria sè se fi facutu mai multu. In adeveru, pe acestu terenu s'a dobènditu unu rezultatu si mai mare — din nenorocire inse negativu. Brasiovulu e singurulu orasiu in Transilvania, care se mai potea laudà cu ceva industria, politica economica a guvernului maghiaru inse au trantit'o si pe acést'a la pamentu. Este a se multiam mesuriloru prohibitive ce s'au luatuetu contra importului lânei si a altoru articule de industria la frontiera, cà astadi industri'a brasiovèna se afla in dóg'a mortii.

De comerciulu nici nu mai vorbimu, càci unde muncitòre nu mai are isvòre de càstigu trebuie se incete si comerciulu si a si incetatu in

multe pàrti in altele abia mai vegetéza. Pentru comunicatiune afara de unu drumu de feru scumpu si nu dupa trebuintiele comerciului tierii construitu, inca nu s'a facutu mai nimicu. Comunicatiunea intr'o parte mare a tierii, in muntii apuseni, se afla inca si acuma in stadiulu primitivu, orasiellele de p'acolo nu sunt legate cu tier'a pèna acuma nici printr'unu telegrafu. Dér' acele parti muntòse sunt locuite numai de romani si politic'a economica maghiara nu intielege „redicarea puterii poporului“ asia cà sè se redice si bunastarea Romanului, ci numai a Maghiarului.

Este o absurditate din cele mai mari a crede, cà o tièra, unde se practica unu sistemu economicu unilateralu egoisticu, pôte sè se bucura vreodata de o bunastare economica. Unu sistemu, care tinde a ruina economicesece o poporatiune numeròsa cà cea romana, nu va intari prin acést'a niciodata elementulu maghiaru, ci va duce fara indoièla la ruin'a totala a tierii.

Tòte releie càte le-amu insiratu pèna acuma inse nu mai sunt nòue, ci se inveciescu pe di ce merge, de aceea si noi perdemu totu mai multu speranti'a, cà vomu poté scapà curèndu de ele. Intristarea nòstra e mai mare deca trebuie se vedemu, cà dupa ce pe calea administrativa nu se face nimicu pentru noi, nici acolo unde amu fi in stare nu recurgemu din tòte puterile la ajutoriulu propriu, care este ertatu intre marginele legii si pe care ni'lu dictéza interessulu de esistentia.

Déca amu poté relatà onoratiiloru nostri cetitori, cà a venitu la càrma unu altu ministeriu mai ecuitabilu, care se administreze tier'a Ardealului mai dreptu si se nu uite cà puterea ei si astadi stà in elementulu romanescu, amu crede cà le aducemu o noutate. Mai mare si mai imbucuratòre ar' fi inse noutatea, care ne-ar' spune, cà Romanii Ardeleni spariati de pericolele ce-i amenintia din tòte partile s'au desteptatu cu deseversire din starea apathica in care au ajunsu dupa multele desamagiri si suferintie amare, si cà s'au pusu cu totii pe lucru in fratiésca cointielegere, fara siovàire, avendu inaintea ochiloru numai interessele cele mari de esistentia nationala.

Cronic'a evenimenteloru politice.

In siedinti'a dietei croate dela 16 l. c. s'a inceputu desbaterela laboratulu i de impacare prezentatu de càtra deputatiunea regnicolara. Dupa raportoru, care n'a disu multe, a luatuetu dep. Dr. Voinovici, care intr'o vorbire de dòue óre a aratatu tòte scaderile noului pactu, prin care Croati'a a renuntiatu pro praeterito la 2 miliòne florini, ear' pro futuro perde pe anu 360,000 fl. din veniturile granitiei, fara cà se i-se fi datu Croatiei nici cea mai mica garantia, cà incorporarea granitiei se va face in curèndu. Elu a documentatu, cà noulu pactu nu considera cu deosebire trei postulate cardinale ale natiunei croate, si adeva. 1. Incorporarea granitiei. 5. Càstigarea autonomiei financiare in privinti'a esecutiva 3. restabilirea integritatii de mai inainte a legii de impacare. Tòte aceste se trecu cu vederea in noulu pactu si dator'i'a patriotica nu 'lu érta a consenti la o asemenea impacare, de aceea cere, cà diet'a se respinga elaboratulu deputatiunei regnicolare. — Pactulu se va primi cu tòte astea, pentru cà Ungurii au pusu Croatiloru cutitulu la gátu, cumu dise Voinovici, cà séu se primésca pactulu cu conditiunile dictate de Ungari'a séu se renuntia la incorporarea granitiei.

In Cislaitani'a se pôte constatà pe di, ce merge, unu progressu pe cararea spinòsa ce si-a ales'o ministeriulu Taaffe de a satisfaca adeca càtu mai multu intre marginele legii si cu mediulòce legale dreptele postulate ale nationalitatiloru. Comitetele Taaffe voiesce se intrebuintieze feriile spre

asi renoi cabinetulu. Se anuntia, cà ministrii si cà Taaffe ar' voi se-i inlocuésca cu alti membri ai partidei centraliste. Pèna acuma inse se fi refusat totu a primi si asia se astépta formarea unui ministeriu de functiunari. Interessante sunt urmatòrele observari ale fòiei oficiòse „Montags-Revue“. Ea dice:

„Ceea ce voiesce comitetele Taaffe este de a face, cà tòte popòrele si partidele sè se supuna constitutiei esistente, pe care apoi in intielegere tòte popòrele impreuna se - o m o d i f i c e in acelu sensu, cà se se delature cele mai aspre dispositiuni ce s'au doveditu in teoria si praesa, cà sunt indreptate contra unoru popòre séu partide singuratiche. Prim'a parte a programei acesteia e realisata, a dòu'a parte inca e departe de a se realisa. De ce? Pentru cà se opunu centralistii? 20 Septembrie 1866 si 12 Septembrie 1871 au doveditu, cà acést'a opositiune nu e neinvigibila. Dér' nu numai cu lovitur'a de statu se pôte infrange falang'a centralistiloru, unu Belcredi séu Hohenwart mai blandu pôte sè se oprésca pe terenulu legiloru esistente si cu legea electorala de acuma pôte se càstige fòrte bine o majoritate de dòue treimi, care se fia dispusa a face cele mai mari modificari in constitutiune, deca s'ar' intemplà vreodata, cà se ié frènele guvernului in màna comitetele Henricu Clam-Martinitz, am vedé acestu experimentu pusu in vietia. Acea este inse deosebirea intre comitetele Taaffe si intre inventatoriulu „drumul liberu“ si ai articuliloru fundamentali, cà elu nu numai, cà nu intreprinde nimicu ilegalu, dér' cà niciodata nu 'si va dá concursulu se uspre a a s u p r i c u f o r t i ' a p e v r ' u n u p o p o r u séu vreo partida indreptatita in Austri'a.“

Limbagiulu acest'a alu oficiosiloru este fòrte cutediatoriu, dovèda, cà Taaffe se semte siguru in positiunea s'a. Pôte cà asemeni articuli mai au de scopu de a face presiune asupra centralistiloru, dér' se vede din tòte, cà cercurile competente sunt decise a pune tòte in miscare, spre a face posibila realisarea programei comitelui Taaffe. Desi cum tardiu, dér' se pare, cà la Vien'a au intielesu seriozitatea timpului, care pretinde, cà politic'a guvernului sè se conduca de ide'a impacarei si a multiamirei tuturor popòreloru!

Earasi cetimu in diarele straine, cà cestiunea Arab-Tabia „se apropia“ de deslegarea ei. Guvernulu romanu se fi primitu dela Austri'a o impartasire asupra rezultatului tractariloru cu Rusi'a. Acést'a putere cere, cà se se modifice line'a fruntarieloru stabilita de càtra comisiunea tehnica: fortulu Arab-Tabia se remana la Romanii, dér' tòta partea sudostica a Silistriei, care domina podulu pe Dunare se fia data Bulgariiei. Nu se scie, cumu va primi Romanii acést'a rectificare. Atàta e cà si siguru, cà, deca se va admite podulu pe la Silistri'a va fi imposibilu.

Mai favoràbile se paru a fi informatiunile, ce le-a primitu diarulu „Independance“ din Bucuresci in privinti'a midilocirei Austro-Ungariei, dupa cari informatiuni Rusi'a ar' cere numai o neinsemnata modificare a fruntarieloru propuse de comisiunea tehnica, lasandu Arab-Tabia Romaniloru. „Independance“ spera, cà guvernulu romanu va primi nou'a limitare propusa de Rusi'a. Vederemo!

La ordinea dilei in Romanii sunt a legerrile judetiane. In alegerile colegiului I opositiunea a reusitu numai in 5 din 30 judetie. Surprindietoriu este cà in judetiuiu Ilfov ambii candidati ai partidei nationale-liberale Principele Demetriu Ghic'a si C. Bosianu au caditu si in loculu lor au fostu alesi d-nii Vernescu si gener. Manu dia opositiune.

Diarulu opositiunei conservatòre „Timpulu“ impu-tà nu de multu intr'unu articulu d-lui Dumitru Bratianu, care a fostu in misiune di-

plomatica la Londra, că ar' fi mersu la Paris cu o lada de decoratiuni, că se cumpere bunele garantii ale guvernului francez s. a. si că, nepotendu petrece marfa acolo s'au îndrumatu spre Londr'a unde ar' fi avutu aceeași sorte. Dreptu respunsu la aceste insinuații malițioase d. Dum. Brătianu a adresatu o scrisor'e către „Timpulu“, in care resuma caletori'a s'a in modulu urmatoriu:

„Amu plecatu dela Bucuresti la 12 Maiu sér'a st. n., si, lasandu la o parte Vien'a si Parisulu, fara a me oprí nicairi, am ajunsu la Londr'a la 16, unde am găsitu inca pe d. Göschel, cu care am avutu o conferintia la 17, diu'a plecarii sale la Constantinopolu. In timpu de 15 zile, câtu am statu la Londr'a, am vedutu de mai multe ori pe principalii ministri, pe sub-secretarii de stat ai mai multor departamente, pe membrii influenti ai Parlamentului, si pe reprezentantii marilor poteri. Toti m'au primitu cu multa cordialitate, că pe o vechia cunoscintia, si la prandiulu diplomaticu, precumu si la primirea, ce s'a facutu la Foreign Office cu ocaziunea aniversarii reginei, unde uniform'a este de rigóre, mi s'a facutu marea favóre, apretiatu de toti d'a fi admisu in fracu.“

„La Parisu, unde m'am opritu cinci zile, am ajunsu la 31 sér'a. Indata am scrisu presiedintiloru Republicii, ministeriului si Camerei deputatiloru, pe presiedintele Senatului 'lu vedusem la Londr'a, unde se si afia inca. — A dou'a di dimini'tia am primiu visit'a d-lui baronu Piel-toru, secretariu de ambasada, care mi-a spusu că presiedintele consiliului me va primí la órele 5^{1/2}; o óra mai in urma am avutu visit'a d-lui Henry Dumangin, secretariu d-lui Gambetta, care mi-a facutu cunoscutu, că presiedintele Camerei me astépta la órele 6; observandu'i, că la órele 5^{1/2} trebuie se me ducu la ministerulu de externe, d-lu Dumangin mi-a disu, că d-lu Gambetta, temendu-se, că póte se fia impedecatu d'a merge se ilu vedu in acea di, me va asteptá si a dou'a di la órele 2. Totu in prim'a di presiedintele republicii mi-a acordatu o audientia pentru a dou'a di intre órele 10 si 11. — La Parisu asemenea am vedutu mai multi ómeni politici ai Franciei, si pe reprezentantii marilor poteri. Am parasitu Parisulu la 5 Iuniu sér'a. M'am opritu dou'e zile la Sigmaringen, si o di la Neuwied.“

„Am sositu la Vien'a la 12 dimini'tia. In acea di am vedutu pe Baronulu Haymerle, pe comitele Taaffe si pe d-nulu de Kallay. De acolo am plecatu la Bucuresti a dou'a di dupa amédi. Péna la óra plecarii am vedutu pe reprezentantii marilor poteri, si pe cardinalulu Iacobini.“

„La Londr'a la Parisu, si la Vien'a, am fostu primitu de toti ómeni politici pamenteni si straini cu o mare curtenia, si in modulu celu mai simpatichu si mai magulitoru pentru Romani'a, pentru Alteti'a S'a Regala Domnitorulu si ministrii sei, si pentru parlamentulu romanu. Toti pareau totu atátu de doritori d'a me ascultá pe câtu eram eu d'a-i intretiené despre interesele tieri nóstre. Limbagiulu, ce mi s'a ténutu pretutindeni, este aprópe identicu, si se póte resumá in cuvintele urmátore: N'aveti nevoie se ve dati multa ostentá, că se castigati simpatihie nóstre, pe cari le posedeti, nici că se fixati asupr'a Romaniei atentiunea nóstra; căci, prin eroismulu armatei vóstre si prin patriotismulu si inteligenti'a, cu care ati condusu ale vóstre afaceri in grelele impregiurari ale aniloru din urma, ati fortiatu poterile europene, fara exceptiune, a ve stimá si a contá de aci inainte cu voi in tóte proiectele si intreprinderile lor. Aveti dreptate a fi cu atát'a mai mandri si mai incredietori in viitorulu vostru, că frumós'a positiune, ce posedeti astadi n'o datoriti de câtu voua insi-ve.“

„Cátu despre ceea ce dice articolulu „Timpului“ in privirea decoratiiloru, nu pot dice nimicu, că n'am avutu ocaziunea se constatu, cumu ar' fi fostu primite; credu inse, că nu am trebuintia se mai adaugu aci, că n'am simtitu cătusi de puțin a loru lipsa.“

Caus'a agrara ardeléna in diet'a maghiara.

In Nr. 43 alu fóiei nóstre amu aratatu cum a decursu siedinti'a dela 5 Iuniu a. c., in care s'a inceputu discussiunea asupr'a proiectului de lege privitoriu la regularea posesiunii in Ardealu, si amu promis, că vomu reveni mai pe largu asupr'a acestei debateri. Incepemu astadi cu discursulu deputatului Georgiu Popu, care a sustienutu cunoscutulu proiectu de resolutiune alu deput. Cosm'a, prin care ceru acest'a că camer'a se provóce pe ministru de justia de a redactá unu nou proiectu mai corespundietoriu si de alu presentá in sesiunea de tómná. Eata discursulu memoratu:

George Popu: „Onorata camera! Dupa ce nu v'a placutu a primí propunerea destulu de motivata a colegului meu Parteniu Cosm'a, că se se ié dela ordinea dilei proiectulu de lege din discussiune, care propunere o amu spriginit'o — sunt silitu a me supune acestui concludu si a vorbí la acestu proiectu — desi nu sunt pregatitu — câte-

va cuvinte. Inainte de tóte constatu tóte scáderile proiectului de lege in discussiune, pe cari le-au accentuat si condeputatii mei Cosma si Gabr. Ugron, si cari nu au fostu negate din partea deputatiloru unguri din Ardealu, aci atátu de aprópe interesati. Déca existu aceste scáderi, onor. camera, si aceea, că existu, o recnoscu toti; atunci provocu din nou pe onor. camera, că se ié in serioá considerare si dupa acest'a se primésca propunerea condeputatului meu Parteniu Cosm'a. Eu mergu mai departe, onor. camera, si trebuie se marturisescu, că despre acestu proiectu am o si mai rea opiniune, că inainte, acuma, de candu am auditu rogarea, ce a adresat'o deputatulu Alecsius Bokross fratiloru sei de unu sange din Ungari'a apelandu la anim'a loru.“

„Eu nu-o potu petrunde cu mintea mea laica, căci nu sunt iuristu, ci economu; dér' de siguru, că acestu proiectu de lege trebuie se contiena óre ceva, ce le dá onorabililoru deputati unguri din Ardealu earasi privilegie, căci la dincontra iubirea fratiésca nu s'ar' adresá in tonulu acest'a către fratii din Ungari'a. Eu nu me aflu in aceeași positiune. Eu me consideru sinceramente de unu cive alu acestei patrie si sunt gat'a a'mi jertfi pentru acest'a multe, chiaru si viéti'a: dér' nu 'mi este ertatu de a me adresá, că densulu către fratii mei de unu sange; dér' si eu 'mi adresezu rogarea către deputatii din Ungari'a, apelandu la simtiulu loru de dreptate, că se aiba in vedere insemnatatea acestei afaceri si se nu concéda, că se se decida asiá numai simplu in tóta grab'a si déca au cumpenit'o de ajunsu, se nu creeze pentru Ardealu pe calea legislativa privilegii si favoruri, ci se faca dreptate. (Aplause in stang'a estrema)“

„De câteva ani sunt martoru alu lucrurilor ce se petrecu in Ardealu. Ve amintescu, că pre candu se debatea in camer'a acest'a legea electorala transilvana, deputatii transilvaneni pusera tóte in miscare contra ei, si dupa ce aci n'au dobénditu nimica s'au dusu dincolo la museu (camer'a magnatiloru) in sal'a anticuitatiloru, si au facutu se se respinga acolo decisiunile liberale ale camerei. Timpulu pentru asemeni favorisari ar' trebui se incete odata. Onorabilulu d. raportoru cunósce că advocatu acelu siru lungu de ordonantie ministeriale, acea mana libera a ministrului, care s'a rezervatu pentru Transilvani'a, acelu lungu siru de privilegii fatale. Nu sciu onor. d-le deputatu ce favoruri deosebite ve mai trebuie!

„Deórece prin legea electorala transilvana Romanii au fostu mai de totu eschisi dela exercitarea drepturiloru politice, acestu sermanu poporu a devintu mutú si gandesce, că si tieranulu unguru: că cei intiepti se indrepte aceste si ei le si indrépta! 'Mi aducu aminte, că câteva deputati ardeleni au atribuita acestui proiectu de lege si insemnatate politica. Nu judecú acestu proiectu din punctu de vedere politicu, mai bucurosu l'asiu considerá că pe unu proiectu economicu si vi'lu recomendu se 'lu si judecati din acestu punctu de vedere (Aplause in stang'a estrema). Dupa acest'a abatere ertati-'mi se asemenu acestu proiectu cu legea electorala, care contiene mari nedreptatiri, favorisandu pe unii domni, apoi cu cestiunea limbei, ce se refera la toti, si care s'a desbatutu anulu trecut.“

Presied.: Rogu pe onor. deputatu a nu uitá, că aci e vorb'a de regularea posesiunii nu inse de cestiunea limbei (Aplause).

George Popu; Me rogu de ertare, voiescu numai prin asemenarea cu proiectele de lege anterióre se aratu importantia mai mare a proiectului de fačia. Déca inse nu mi se érta acest'a, atunci tacu desi cu anim'a mahnita, fara de aceea suntemu siliti a tacé despre multe si amu si tacutu (Auditi! auditi! in stang'a.) Si acelu proiectu de lege, o sciti, ne amenintia fórté; dér' nu asia că celu de fačia, unde este vorb'a de avere: poporului. Cátu pentru impunerea limbei, apoi n'o se invetiamu simplamentelimb'a maghiara, vase ocolimu legea (O voce in drépta: frumosu lucru!) N'am ce face, dér' n'o s'o invetiamu, si modus vivendi este gásitu. — Declaru inainte, că sunt unu amicu alu comassarei si alu ori-carei regulari de posesiune, dorescu numai că se fia esecutata dupa dreptate, ceea ce e unu lucru fórté greu. Deórace sunt si eu din „partile adnecse“ cunoscu mai multe casuri, am si eu proprietate intr'o asemenea comuna unde se face comassatiune, am facutu totu, că se se esecute dreptu si legile unguresi sunt mai corespundietóre, posesorii cu tribunalulu aveau bunavointia dér' operaulu inginerului a impedecatu totu lucrulu.

„Se me intorcu la obiectu. Déca e vorb'a că sermanulu poporu se fia alungatu de pe pamentulu seu, care l'au lucratu stramosii sei de o sutá, ba de o mia de ani, din care traiesce, de care ilu léga vechi si sante reminiscintie, atunci d-nii deputati din Ungari'a se cumpanésca acest'a cestiune si se considere relatiunile deosebite si originarie din Transilvani'a pe cari dlu raportoru nu le-a atinsu, se ié in considerare positiunea si calitatea deosebita a pamentului.“

„In angustele váli ale Ardealului se afla astfelu de pamenturi, unde dintr'unu jugheru bunu catastralu omulu seracu isi sustiene vieati'a, si déca i s'ar' dá in schimbu chiaru si 100 de jughere, ar' trebui se móra de fóme. Rogu dér' pe onor. camera, că se ié tóte aceste in de aprópe considerare si se nu hotarésca pe bas'a apelului la animele fratiloru d'unu sange. ci numai pe bas'a recerintieloru economice. Si pentru că se se póta face acest'a me alaturu la proiectulu de resolutiune alu colegului meu Parteniu Cosma.“

Dela sínódele eparchiali romane gr. or.

(Urmare.)

La partea II-a a raportului consistoriului, că senatu scolaru, relativ'a la statistica scóloru, a cercetarii, si numerulu loru etc. comissiunea face propunerea: „că sinodulu se ié la cunoscintia acest'a parte a raportului cu aceea observare inse, că datele statistice asternute sunt departe de a representá adeverat'a stare a scóloru parte, fiindu-cá unele date sunt cu totul esagerate, parte fiindu-cá datele statistice din protopresbiteratele Heghigului si I alu Sibiului lipsescu cu deseversire. Pentru a evitá pe viitoru asemenea scáderi consistoriulu este insarcinatu a trage la raspundere si la ocaziune a pedepsi cu asprime pe aceia, cari nu comunica date de locu séu le comunica cu totul neesactu. Ce se atinge de visitarea scóloru consistoriulu se arete in raportulu viitoru in specialu, câte scóla au fostu visitate si câte nu din partea inspectoriloru tractuali si in casulu din urma, care au fostu cauzele nevisitarii; ce mesuri au luat pentru a spori numerulu scóloru si a imbanatati lefile invetiatoriloru. De asemenea se asterna unu conspectu generalu, cuprindendu in resumatu statistica scolaria a intregi archidiecese. La conspectulu despre stipendistii consistoriului se se alature o rubrica, in care se se raporteze despre conduita a sporiulu loru in studiile de preste anu. Asupr'a gimnasiiloru si scóloru normale si capitale dia archidiecese se astérna unu conspectu deosebitu cuprindendu tóte datele statistice relative la aceste scóle. . .“ Deput. St. Pecurariu face unu adausu la acest'a propunere, adeca: la visitarea scóloru inspectorii districtuali se póte unu protocolu, in care se se arete modulu cum s'a facutu visitarea. — Sinodulu dupa o dezbateré, la care i au parte d-nii P. Cosma, E. Macelariu, Branu de Lemeni si Trombitasiu priimesce propunerea comissiunii cu exceptiunea punctului relativu la visitarea scóloru, in privinti'a caruia fiindu asternutu unu proiectu de regulamentu separatú se voru luá dispositiunile necesarie cu ocaziunea debaterii acestui regulamentu.

Partea II-a a raportului consistorialu relative la essamenele de calificatiune a trei profesori gimnasiali din Brasiovu si a mai multor invetiatori dela scólele populari se ié spre sciintia cu acelu adausu, că se indruméza consistoriulu a asterne o lista separata despre toti invetiatorii, cari au depusu essamenulu de calificatiune in decursulu anului. — Ce se atinge de impartirea de ajutoria la scóle si la invetiatori consistoriulu este de asemenea insarcinatu se astérna o lista detaliata despre aceste scóle si invetiatori. — Aci presiedintele sinodului propune se se esprime recunoscentia protocolaria d-loru Dr. St. Pecurariu si Dr. Aur. Tincu, cari cá deputati la universitatea fostului fundu regescu au esoperatu din fondurile acesteia pentru scólele nóstre din Săbesiu si Orastia unu ajutoriu de câte 1000 fl. v. a pre fiacare anu.

La propunerea deput. P. Cosma consistoriulu este insarcinatu se faca toti pasii necesarii, pentru că in intielesulu legii se se ié in drépta consideratiune tóte scólele nóstre de pe teritoriulu fostului fundu regescu. . . In privinti'a conferintieloru si a reuniuniloru invetiatorese se primisce propunerea comissiunii, că consistoriulu se comunice sinodulu anume, căti invetiatori din diversèle protopresbiterate au participatu si căti nu, ce obiecte s'au pertractatu si déca inspectorii tractuali 'si au implinitu si in acestu punctu detorintiele séu nu. Tóte celelalte parti ale reportului sunt luate simplu la cunoscintia din partea sinodului.

Dupa acest'a se pune la ordinea dilei reportulu asupra rugarii unoru poporeni din Danesiu, protopresbiteratul Sighisórei, in care se plangu, ca invetiatorulu de acolo I. Bendorfeanu nu coresponde chiamarii sale, ca consistoriulu pe bas'a testimoniuului de cualificatiune l'ar' fi intaritu definitiv pe nedreptu, ca oficiulu protopresbiteralu alu Sighisórei s'a portatu incorectu si ca partinesce o cauza nedrepta, si in fine, ca consistoriulu traganéza aducerea unei sentintie in caus'a disciplinaria a demissionatului invetiatoru de mai inainte N. Viscreanu. . . Raportulu avédu in vedere, ca sinodulu nu este foru de apelatiune, propune, ca rugarea se restituie petentiloru cu in drumarea se adreseze la forulu competentu in asemenea materia. Sinodulu primesce acest'a propunere.

(Va urmá.)

Impartirea ofrandelor pentru inundati.

(Urmare.)

XXX.

Processu-verbalu incheiatu in comun'a *Mihaleni* la 18/30 Aprile 1880 in presentia d-loru delegati ai comitetului pentru inundatii romani, instituitu in Brasiovu Nicol. T. Ciurcu si Dr. Aurel Muresianu, a d-lui notariu cercualu Augustinu Onitiu diu Mihaleni, a primariulu comunei Blasiani Solomonu Micu si a juratiloru Avramu Petru si Petru Simeedrea.

Presentandu-se inaintea d-loru delegati locuitorii cei mai pagubiti si lipsiti din comun'a *Blasiani* li s'au impartita pe bas'a constatarei oficiale si a informatiunilor luate armatórele ujutóre:

Lui Iuonu Neagu Jintitia, Pascu Bisa, Simeonu Restiga a Pascului, Sofia Resiga a lui Iuonu, Vasile Ratiu I. Adamu, apoi remasiloru dupa Simeonu Ratiu I. Adamu lui Iuonu Fauru a Rafli, Simeonu Bibartiu lui Ioanu, veduvei Susan'a Ciocanu a Vintrisiului, in fine lui Avramu Polvrea s'au datu câte 5 fl. (50 fl. v. a.)

Lui Avramu Stefanu Siopotu, Niculan Ciocanu a Marii, Lazaru Ciocanu a Marii, Ioanu Danciu piperiu, Neagu Candinu, Rafila Ciocanu I. Simeonu, Avramu Vurdea Gomoiu, Susana Vurdea lui Aftanu, Susana Fauru I. Dumitru, Avramu Tomescu, Dochitia Ciocanu I. Caudinu, Avramu Ciocanu a popii orfaniloru I. Petru Stefanu I. Iuonu din delu, Besiga Rusanu, Iuonu Ciocanu I. Avramuti, Iuonu Medrea Corbutiu, Iuonu Ciocanu a Culi Petresei, Flurie Vurdea a Ioni, Avramu Iurca Puti, Avramu Bogariu Fusieru, Simeonu Neagu Hitru si Filipu Repcanu li s'au datu câte 3 fl. a. (66 fl.)

Lui Gavriela Ciocanu I. Simeonu, Gavriela Ciocanu I. Moise, Avramu Ciocanu I. Petru, Dumitru Repcan a Susani, Filipu Vurdea a Bogli, Petru Ciocanu a Susani, Mari'a Reaga I. Siandru, Avramu Stefanu I. Solomonu, Solomonu Bogariu I. Avramu, Rusanu Micu, Nicol. Vurdea a Voinicii, Petru Ciucasiu a Rusalinei, Pavelu Vurdea a Dafini, Avramu Petru I. Lazaru si Petru Simeedrea a Flori li s'au datu câte 2 fl. v. a. (32 fl.)

Preste acest'a s'a mai datu lui Pascu Polvrea a Rusalin, câte 2 fl., cari s'au predatu judelui comunalu Solomonu Micu, ca se-i inmaneze respectiviloru. In fine s'a datu lui Avramu Petru Himbasiu, si lui Mihaiu Petru a Voinicii câte 2 fl. v. a. pentru celu din urma banii s'au predatu primariulu spre a ii inmaná.

Pentru scól'a din Blasieni Valea-Satu s'a datu cu scopu de a si procurá cártile necesare pentru copiii seraci si altele necesarii sum'a de 45 fl. v. a. si pentru scól'a a dóu'a din Blasieni Valea-Crisiu s'au datu totu pentru acelasu scopu 15 fl. v. a. (in totulu 30 fl.)

15 fl. pentru scól'a din Valea-Satu s'au predatu invetiatorulu Moise Fauru, care va cuitá primirea prin subscrierea s'a. Ceilalti 15 fl. pentru scól'a din Blasieni Valea-Crisiu s'au predatu primariulu comunei Solomonu Micu cu obligamentulu de ai inmaná curatorelui bisericescu.

Spre adevierirea acestora urméza subscrierile:

(L. S.) Solomonu Micu, primariu si curat. biser. V.-Crisiu; Petru Simeedrea juratu si cur. bis. V-Satu, Avramu Petru juratu.

(L. S.) subcrisi prin A. Onitiu notar. cercualu. Moise Eauru, invetiatoriu in Blasieni V.-Satu.

(Va urmá.)

Satulungu 4/16 Iunie 1880.

(O fapta demna de imitatu) . . . Nu ve adunati comóra pe pamentu, unde moliele si rugin'a o strica, ci ve adunati comóra in ceriu, unde nici moliele nici rugin'a nu-o strica si de unde furii n'o sapa si n'o fura. — Ce a vrutu se dica sant'a lege prin preceptulu acest'a? Nimicu alt'a, decâtu, ca tóta sèrguintia omului de

asi aduná averi in viéti'a acest'a pamentésca e zadarnica, e desiérta déca nu cauta, ca partea cea mai mare a acelei averi se-o duca cu sine si dincolo de viéti'a acest'a, déca nu cauta se-si adune comóra in ceriu, numai fapta cea buna, singura virtute a póte fi acea parte a averei lui, care va remané pe lènga elu ca unu sojúu nedespartitu, ca o avere eterna si in viéti'a cealalta. Nu e avere, nu e chiamare in lumea acest'a mai pretiuita si mai démna, decâtu averea si chiamarea omului virtuosu; nu acel'a este inse virtuosu, care ca fariseulu se arata inaintea lumii, ca celu mai moralu, celu mai virtuosu, pre candu elu sub mantau'a virtutii ascunde numai o fala, imgamfare si desiértatiune góla.

Virtutea séu fapta cea buna precumpanesce tóte averile acestei lumi, precumu a disu si filosofulu Plato: „Totu aurulu de deasupra si de sub pamentu nu sémena cu virtutea.“ — Desi virtutea e prigoniata adi, desi puçini punu pretiu pe ea, totusi numai acel'a a aflatu secretulu si scopulu vietii, numai acela, care se nisuesce ne'ncetatu dupa ea si care cauta a o preface intr'o insusire propria a s'a. Dér' omulu odata virtuosu nu se multiamesce numai cu aceea, ca elu singuru se fia virtuosu, ci unde póte, cauta se faca si pe alii virtuosu si fericiti. Numai asia virtutile si faptele cele bune ale omului voru remané o avere vecinica, unu sociu nedespartitu si credintiosu pèna dincolo de mormentu, ér' aici amintirea si influintia loru asupra nóstra, ne voru servi ca unu faru conducétoriu pe oceanulu acestei vietii, ca unu esemplu viu pentru ori-cine.

In diu'a inaltarii Domnului se implinise unu anu, de candu nisce fii buní perdusera celu mai pretiosu tesauru, pe mama lor; ear' comun'a nóstra Satulungu pe una dintre cele mai virtuóse femei, dela care avuse multe binefaceri in decursu de mai multi ani; unu anu dicu se implinise, de candu D'a Ana Stóia nascuta C. Moldoveanu parasisse acest'a viéti'a spre a se duce la loculu de odihna eterna, dupa-ce vietuise 65 ani: 20 casatorita si 29 veduvita. Acest'a femea atátu in decursulu fericitei sale casatorii, catu si alu veduvei sale s'a distinsu prin calitatile si prin virtutile cele mai eminente, ca sotia ca mama si ca membra a acestei comune. Prin purtarea ei cea afabila si atragétoria, prin consiliile ei cele bune, prin staurintia si prin nenumeratele binefaceri, cu cari contribuie pentru binele comunu, atrasese atentiunea intregii inteligintie din locu, ba si a altoru persoane demne din afara, asia ca devenise in urma cea mai pretiuita femea din comun'a nóstra. Respectat'a nóstra matróna, — dupa-ce si veduise pe toti fii bine asigurati si norociti, cadiendu intr'o bóla grea si prevediendu-si finitul, si-a intocmitu tóte ca o crestina adevérta, facèndu-si testamentulu.

Dintre nenumeratele binefaceri, cu cari a contribuitu la binele comunu, fia mi permis a aminti numai doue: 1) A ajutat biserica din Cernatu cu mai bine de 100 fl. 2) Prin testamentu a lasatu la fondulu scólei din locu 120 fl., pentru cari binefaceri ambele comune nu o voru uitá nici-odata.

Ginerele repausatei, distinsulu nostru directoru scolaru din locu I o a n u D o r c a, urmatoriu fidelu alu virtutiloru crestinesci de cari era condusa sócr'a d-sale, a dispusu, ca catu va trai impreuna cu iubita-i consórtá, in fiacare anu se se faca p a r a s t a s u in biserica vechia din locu, totdeuna in Duminec'a dupa diu'a Inaltarii Domnului, candu se voru impartii si haine intre copiii cei seraci dér' cu bune purtari dela scól'a nóstra de din josu; ér' dupa mórtea D-loru promite a lasá unu fondu, din venitul caruia se se faca si de aci inainte parastasu si se se imparta haine dupa dispositiunea de susu pentru multu iubita D-loru mama. — Conformu dispositiunei amintite, Dumineca in 1/13 Iunie a. c. s'a si tenutu parastasu, care s'a finitu prin 2 cuventari acomodate scopulu si prin distribuirea haineloru intre copii. Era ceva placutu D-le Redactoru a vedé bucuria copilasiloru, apoi pietatea si curiositatea cu care poporeni priveau la actulu acest'a frumosu ce nu-lu mai vedusera seversindu-se de nimenea pèna aci in form'a acest'a.

Inca câte-va cuvinte inainte de á terminá. Precumu este sciutu, mai preste totu la poporulu nostru domnesce datin'a, ca déca móre cineva cu deosebire ómeni crescuti si cu ceva avere se-i faca pomene si inca pe la noi pèna la 7 ani. Cumu se facu si catu se speséza cu ele, credu, ca nu mai e de lipsa se spunu, de óra-ce e in genere cunoscutu. Am fostu norocitu se me impartasiescu si eu in multe locuri si de multe ori din acele po-

mene. Era ceva curiosu pentru mine a vedé babele si bétranii s. a. adunati din câte dóue trei sate, pareá, ca au avutu scrisa poman'a pe ráboju de au sciutu se vina. Premitu, ca teologu mare nu sunt, ca se potu avé acele pomene in form'a, in care se catu privesce inse eu de câte ori amu supusu lucrulu acest'a miculu meu foru de judecata, de atâtea ori n'amu potutu afla nici unu scopu salutaru in elu 'si m'amu miratu, pentru ce mai e suferitu, ba pentru ce nu e combátutu si cassatu. Nu me indóiescu, ca voru fi multi de parerea acest'a, sciú si aceea, ca nu e lucru usioru a desradacina o datina, ca si acest'a la poporulu nostru; caus'a inradacinarii ei o atribuiu mai multu preotiloru betrani si cu deosebire calugariloru, dér' totusiu nu credu, ca ar' fi imposibilu acumu a-o modifica. . . . Pentru mine poman'a in form'a, care se face acumu, e o calamitate in poporulu nostru. Óre unde amu poté ajunge noi, déca din acei bani, cari se speséza pe acele pomene s'ar' formá unu fondu pentru feliurite scopuri filantropice! Se dicemu d. e., ca intr'o comuna se facu intr'unu anu numai 50 de pomene, cu flecare, se dicemu, ca se speséza numai 20 fl., eata o suma de 1000 fl. si intr'unu restimpu de 10 ani eata unu capitalu de 10,000 fl., apoi interesele? Dér' calcululu acest'a va mai remané multu timpu scrisu pe harthia si nu sciú, candu voiu fi fericitu se vedu calculandu-se in realitate.

Din consideratiuni de aceste laudatulu nostru directoru I. Dorca, dupa ce a judecatu maturu asupra lucrului, i-a prevenitu incátu a potutu, si ca se nu mai fia si repausat'a scrisa pe rábojele acellora, cari cu câte dóue trei dile inainte de pomana 'si pregatescu stomachulu, ca se póta cuprinde mai multu, a facutu in loculu acelloru pomene dispositiunea de susu, pe care o credu de cea mai nimerita deocamdata, Se intielege prin acest'a nu s'a alteratu intru nimicu isvorulu de cástigu alu preotulu.

Eata asiadér' aci unu mediulocu, de-a dá pomeniloru o alta forma! Dé Dumnedieu, ca acestu esemplu se mai aiba multi imitatori si spriginitori atátu in comun'a nóstra catu si prin alte lucrari! Ear' aceia, cari sunt pusi de-a pastori turm'a lui Christosu, se fia cu mai multa atentiune si supra-veghiare asupra ei! Voiesce si vei poté!

I. D a r i u.

Din memoriile lui I. Hellade R.

Georgiu Lazaru.

(Urmare.)

S'a spartu Divanulu in *δὲν γίγεται*. Lazaru inse nu perdú speranti'a: si nu incetá de a vedé si mai desu pe Balaceanulu. Acuest'a lassá se-i viia bucurosu cáci avea mosii de hotárnicitu, si Lazaru le hotárnici pe tóte facendule hartele gratis. „Ce se'ti facu, jupane*“ i dicea cu durere betranulu boieru, si ginere meu insusi, Coconulu Iordachitia, ce este unu boieru procopsitu cu hellinicoa lui, si elu m'a incredintiatu ca e seraca limb'a romaneasca si nu se potu p a r o d i s i sciintiele intr'insa.“

Lazaru 'i promise ca se póte, si 'i adause pe priceperea boierului, ca va scóte ingineri romani. — Cum se póte ingineri Romani! se mirá naivul boieru; numai Nemtii potu se fia ingineri. — Apoi eu nu sunt neamtii, sunt Romanu si éta ca sunt ingineru. — Cum! Dumneat'a Romanu esti? nu esti Ungureanu? — Apoi si Ungureni (Transilvanenii) sunt Romani. — De unde ei Romani? — Dela descálicatóre. Nu vorbescu si ei romanesce? nu sunt si ei chrestini? — Crestini, dér' sunt uniti. — Mai multu de jumatate sunt neuniti, si apoi si cei uniti sunt totu Romani. — Apoi Dumneat'a, déca ai invetiatu ingineria, ai invetiato la Beciu in limb'a nemtiésca. — Eu potu se invetiu aci pe Romani in limb'a romaneasca. — Numai de curiositate, si de^a minune, dieu imi vine se me punu cu peptu la Voda, se te facu Dascalu si sa 'mi scoti ingineri Romani. Inse ce se facu, ca pe toti amu asupra mea, si insusi gineremeu, ride, candu aude de Dumneat'a. Invetia-me vre unu t i r t i p u, cum se facu pe Grecu, se nu mai dica *δὲν γίγεται*!)

Lazaru cerú unu micu terminu de a aflá câte ceva si a se mai chibzui. Aflá ca veniturile scóleloru pe atunci erau o mica parte de vre-o 10,000 lei dela mosiele monastirei Glavaciocului ear' cea mai mare parte proveniá din contributia in genere a tuturor preotiloru de myru. Lazaru atunci disse lui Balaceanulu: Mari'a t'a (asia dicea elu, numai inse Balaceanulu) nu e cu dreptulu ca preotii Romani

*) P'atunci la toti cei inbracati nemtiesce li se dicea jupane; afara de Domnul aghental, si de Domnu Dragomanul.

1) Aceste amenunte cum si altele ce se vedu adaugite pentru multe cuvinte nu s'au pusu in prima editiuno.

se dá biru pentru scóle, cá se invetie grecii carte, si Romani se invetie numai cum se se desromaneasca; ear' feciorii de preoti se remaie neinvetiati si se se preotiésca abia bucheriti. Cere la Voda cá Ephoru, a face pentru feciorii de preoti o scóla romaneasca, unde se invetie Theologi'a séu celu puçinu Catechisulu si cáte mai sunt de nevoie preotiloru. Fa sé se rumpa din cas'a scóleloru o mica suma pentru dascali romani de a prepará la preotie pe cáti voru dori a se chirotonosi diaconi si preoti. Eu me incercu cu aceasta professie, si voiu face in parte dela mine lectii de scintie mathematice si philosophice la cáti voru dori se invetie. Iti voiu scóte in doi ani ingineri Románi.

Balaceanulu remasse incantatu de acestu tare argumentu si de tertipulu ascunsu, cumu se scótia Lazaru la ingineri. „Bine dici, dascále, (din momentulu acel'a nu'i dise j u p a u e). Cu acést'a astupu gur'a si punu amendóue piciórele intr'unu papucu limongiului de grecu. Vedi bine! bietii popi Romani se dé la biru, cá se face scóle greciloru si fii loru se remaie boi! Bine dici, dascále, lassa, se vedi ce-o se facu.“

Balaceanulu se puse in adeveru cu peptulu la Caragia, aratandu-i, cá de nu se va face scóla pentru copii de preoti, acestia nu voru mai dá biru, si cas'a scóleloru nu va mai avé, de unde se tiena atáti'a dascali greci. Caragia fú nevoitu a acceptá anaphoraa primului Ephoru si a ordoná de a se pune la cale spre a asedia in ruinele de santulu Sav'a o scóla pentru gramatici (asia se dicea cei inchinati spre preotii.)

Se scósera faurariile séu caretasiariele, din casele, unde se afla acumu Museulu nationalu si bibliotheca si se numi Lazaru dascalu oficialu de Bogoslovie si oficiosu de inginerie. Incepú la anulu 1818, lun'a lui Augustu. I se didese dreptu scolaru cáti-va gramatici séu tircovnici, ce se prepara spre preotie. Pe acesti'a incepú a 'i invetiá catechisulu si a 'i exercitá spre serviciulu bisericeii. Ii mai didese si cáti-va panachidari séu ucenici din scólele Coltiei si santului Georgiu vechiu, luati dela Dascalii Kyritia si Nenovici. Acesti'a abia scia se slovnésca, si Lazaru cáta pesin a ciatalmizil se le spuna, cá tustrele unghiurile unui triunghiu insumá 180 grade, séu dóue drepte, séu o jumetate de cercu, ca unghiurile alterne si opuse la verfu sunt egali intre sine. Copii cascá gur'a, cá si autorii nostri din diu'a de astadi, ce au esitu procopsifi fara a invetia carte. De unde se scie bietii panachidari, cá si bietii gazetari si autori, ce va se dica unghiurile alterne si pátratele hypotenusei, si cáte gáscinarii tóte. Panachidarii scia a slovni precumu si gazetarii si autorii sciu astadi a pune lumea la cale.

Cu acei panachidari, fara aritmetica si algebra fara a sci, ce e numerulu pátratu si cubicu, ce este figur'a pátrata si cubica, ce e o linia, si unu triunghiu, cáta, cumu amu disu mutlcáu se ésa la campu cu mas'a de ingineru si cu astrolabulu, cá se ardice charte din triunghiu. Se fi cutezatu numai a nu'i invetia d'alde astea, a nu'i pune se caute cu unu ochiu inchisu prin crepatur'a dioptrei, se fi cutezatu a dice, cá erá de nevoie mai antaiu a se prepara cu studiele elementare, cá numai decátu 'i ar' fi si pusu, dupa cumu 'i si pussera mai in urma numele de ciarlatanu, ce nu scie se invetie ingineri'a. — Ingerie vremu noi, dascále, se ne mesóre baiatii mosiele; si de ingerie apuca-te se'i inveti ear' nu de socotéla, ce o potu invetiá in tóte bacániile cu tibisiru pe usia si pe taraba.“ Se bâtea bietulu omu cu pumnii in peptu si ardica manile la ceru strigandu cu dore: Dóme! pèna candu anii blastemului?“ Acestea erá propriile lui vorbe in momentele de sicánare si de dureri profunde. O fericite barbatu, nu 'mi ai lasatu de mostenire de cátu numai suferintiele tale dela puii acelor'a, ce te chinuá atunci!

(Va urmá.)

Diverse.

[Societatea Sodaliloru Romani din Brasiovu] va arangia Dumineca in 15 (27) Iuniu 1880 in sal'a hotelului Nr. 1, la 7 1/2 óre sér'a, o productiune si petrecere colegiala impreunata cu cântari si declamatiuni, esecutate de membrii societatii pe lènga orchestruulu capelei militare a regimentulu c. r. de infant. „Alesandru“, conformu programei urmátore: 1. Cuventu de deschidere, de d-nulu Dum. Badea sodalu. 2. „Destéptate romane“, esecutatu de capel'a militara. 3. „Sér'a e trista“, de Schipee, chorulu sodaliloru. 4. Declamativne: „Romanulu“, de d-lu St. Sarcu. 5. „Marsiulu lui Mihaiu vitézulu“, esecutatu de capel'a militara. 6. Solo: Balcescu murindu, de d-nulu Dum. Haller. 7. Declamatiune „Boulu si Vitielulu“ de d-lu G. Bogdanu. 8. „Nu te potu uitá“, de Fl. Francheti, Chorulu sodaliloru. 9. Poupouri de Paba, esecutatu de Capel'a militara. 10. Declamatiune: „Banulu maracine“, de G. Opriu sodalu. 11. „Hor'a armatei romane dela Plevn'a“, de Chorulu sodaliloru. 12. Capel'a militara. — Dupa productiune urméza

dansu. Inceputulu 8 óre sér'a. Bilete se potu capetá la d. I. Capatina si la cassa. —

Comitetulu soc. sodal. romani.

[O i trecute din Basarabi'a.] „Stéu'a Dobrogei“ serie: 62,830 este numerulu oiloru trecute din Basarabi'a pe la punctulu de vama Tulcea si asiediate in Dobrogea, in cursulu anului trecutu si alu celui de façia pèna in diu'a de 26 Maiu. Acésta cifra, fiindu fòrte esacta, pentru cá este estrasa din registrele biroului vamalu, o aducemu la cunoscinti'a publica.

[Ceva spre distractiune.] Unu catolicu ajunsu in caletoria s'a in societatea unei dame distinse, dér' care era fòrte inchipuita si avea unu nasu mare de speriatu. Ea incepú unu discursu despre mai multe cestiuni religióse si in fine aduse vorb'a si asupra bibliiei. „Nu intielegu, dise ea c'unu gestu seriosu, de ce biserica catolica opresce cetirea bibliiei sacre.“ — „Dómn'a mea, respunse acestu domnu, se pare, cá nu sunteti destulu de bine informata. Biserica catolica nu opresce in genere cetirea bibliiei, ci numai cetirea aceluor biblie, cari nu sunt aprobate de ea si sunt fara explicatiuni. Bibli'a e o carte buna, dumnedieésca; dér' se afla intr'ins'a multe ce nu póte intielege omulu de réndu.“ — „Nu potu consenti cu acést'a, respunse ea. Eu credu, cá celu ce possede „spiritulu lui Dumnedieu“, nu póte intielege reu „bibli'a.“ — „Si totusiu, onorata dómn'a, respunse elu, trebuie se remanu pe langa afirmatiunea mea. Sunt multe pasagie in bibli'a sacra, cari se potu greu intielege. Spre ati citá unu esemplu: „Nasus tuus sicut turris in Libanon respiciens contra Damascum“ (Psalonii. cap. 7 vers 4) care va se dica „Nasulu teu este cá turnulu pe Libanon, care se uita spre Damascu.“ — Dam'a inse nu mai dise nici unu cuventu.

[Multiamita publica.] Escelentia s'a episcopulu rom. cath. Mihaiu Fogarasi si in dilele acestea cu atátu mai tare a documentatu recunoscut'a nobletia a animei sale si adeverat'a pietate de pastoriu façia de religiuni si biserici, cu cátu in septeman'a trecuta a donátu bisericeii nóstre greco-catolice romane din Maieri unu intregu „Ornatu“ bisericescu in valóre de preste una suta florini valuta austriaca. — Pentru acést'a aducemu Escelentiei sale in numele tuturor credintiosiloru poporeni ai bisericeii nóstre cea mai profunda multiamita publica.

Alba Juli'a 7 Iuniu 1880.

Iosifu Dorgo
parochu.

Mihaiu Rosca
curatore.

[„Lyr'a Romana“] nr. 24 contine urmatoriulu sumariu: Tecstu: Frati'a dintre musica si poesia G. Missailu. — Cultur'a musicai in tiér'a nóstra (urmare) T. Ionescu. — Cronica musicala. — Notitie. — Varietati. Musica: „Polca Capriciósá“ de Sm. Gardeev.

[„Apollo“.] Fóia musicala din Budapesta nr. 6 din lun'a lui Iuniu contine urmátorele: 1. „Melodrame“ la pies'a teatrala a lui Vörösmarty „Csongor si Tünde“ (cont.) 5. Canteculu comerciantulu. 6. Marsiulu printulu. 7. Canteculu orfanulu de Géza Allaga. II. „Langa pareu“, cantecu fara cuvinte de Johana Halons. III. „Provocare la dansu“ de F. Goltz. IV. „Valsu“ de Béla M. Vágvölgyi V. Cantec pentru cimbalu de G. Allaga.

Sciri ultime.

Agram 22 Iuniu. Diet'a croata a primitu proiectulu pactulu croato-ungaru cu 65 in contra la 13 voturi.

Paris 22 Iuniu. Camer'a a desbatutu in siedinti'a s'a de eri proiectulu de lege alu guvernului in privinti'a amnestiei generale. Acestu proiectu propune amnesti'a pentru tóte delictete si crimele politice comise in anii 1870 si 1871, precumu si pentru tóte delictete si crimele de pressa comise dela 1871 pèna acuma. Dupa o vorbire stralucita a lui Gambetta proiectulu s'a votatu cu 333 in contra la 140 voturi. Camera a decisu a afisiá cuventarea lui Gambetta in tóte comunele Franciei.

Convocare.

Adunarea cercualu a despartimentulu VII alu Asociatiunei transilvane se conchiamo prin acést'a pe Dumineca in 11 Iuliu st. n. a anului curentu diminétia la 10 óre in comun'a montana Buciumu, la care avemu onórea a invitá pe toti membrii acestui despartimentu, si pe toti cei ce se intereséza de cultur'a nationala.

In nomele comitetulu cercualu.

Abrudu in 10 Iuniu 1880.

A. Filippu
dirc.

Ioane Ternaveanu
secretariu.

O rogare confidentiala!

Insuflátore de respectu sunt si voru remané tot-déuna nisuintiele umanitare, cari au de scopu de a aliná lipsele extreme ale orfaniloru seraci si parasiiti si de a se ingrigi pentru crescerea loru corespondietória. Aceste nisuintie inse 'si atingu scopulu mai multu prin aceea, cá se creaza asiluri bine organizate pentru acesti orfani, cari sunt lipsiiti de scutulu iubirei parintesci.

De unu asemenea asilu pentru orfanii seraci are o adeverata trebuintia comun'a catolica a Brasiovulu si scopulu ce si l'a pusu reuniunea catolice pentr'unu asilu de orfani (Waisenhaus-Verein) infiintata in Brasiovu inainte cu 5 ani, este fundarea unui asemenea institutu, care se fia condusu de surori caritative, cari acolo unde se va cere voru luá asupra'si si ingrigirea bolnaviloru fara deosebire de religiune séu nationalitate.

Pèna acumu a succesu a aduná câteva mii de florini din contribuiiri ale membriloru reuniunei si ale altora si din venitul baluriloru de binefacere arangiate in mai multe rénduri.

Spre a mari acést'a suma inca prea modesta, reuniunea voiesce a arangeá o loteria de efecte séu in casu, candu s'ar' fáce multe ofrande in obiecte de valóre, unu „Bazaru.“

De aceea comitetulu ad hoc alu reuniunei, basatu pe filantropi'a probata a locuitoriloru iubitului nostru orasiu natalu, isi íea voi'a a se adresá cátra acesti'a si, convinsi fiindu, cá adeverat'a filantropia nu cunósce departare si granitia, cátra toti filantropii nobili din afara cu fierbintea rogare: cá in vederea scopulu de utilitate publica se binevoiesca prin ofrande caritative generóse a face posibilu si a sprigini tienerea loteriei de obiecte, séu ce ar' fi si mai de doritu arangearea unui „Bazaru.“

Pentru primirea obiectelor este autorisatu secretariulu reuniunei, directorulu scólei normale Wolfgang Roidl (cas'a scóleloru rom. cat. Strad'a vamei Nr. 3); aceste se potu inse preda si cassierietiei reuniunei, dómnei Catarin'a Temesvári (Strad'a vamei Nr. 616.)

La cerere se va cuitá indata primirea facare ofrande in specialu.

Unu catalogu generalu alu ofrandelor caritative intrate se va publicá la incheierea colectei (15 Augustu a. c.)

Brasiovu, 30 Maiu 1880.

1—2

Comitetulu Reuniunei.

Mare

MENAGERIA.

cea mai mare din cáte se afla ambulante. Ea contine animale din tóte pártile lumei.

E deschisa pentru publicu dela 8 óre dimineat'i'a pèna la 9 óre sér'a.

Hranirea tuturoru animaleloru rapace la 6 óre dupa amédiu.

Totodata se observa cá, subsemnatulu dorese a cumpera unu câne de oi albu si pui (málaci) albi de bivolu.

Cu tóta stim'a

—3

PASSOG.

Cursulu la burs'a de Vien'a

din 22 Iuniu st. n. 1880.

5 ⁰ / ₀ Rent'a charthia (Metalliques) . . .	73.55	Oblig. rurali ungare . . .	95.—
5 ⁰ / ₀ Rent'a-argintu (impromutu nationalu) . . .	74.20	„ „ Banat-Timia. . .	94.20
Losurile din 1860 . . .	134.25	„ „ transilvane. . .	95.—
Actiunile bancei nation. . .	829.—	„ „ croato-slav. . .	95.—
„ instit. de creditu . . .	281.20	Argintulu in marfuri . . .	—
Londr'a. 3 luni. . .	117.15	Galbini imperatesci . . .	5.55
		Napoleond'ori . . .	9.32 1/2
		Marci 100 imp. germ. . .	57.50

Editoru: Iacobu Muresianu.

Redactoru responsabilu: Dr. Aurel Muresianu.

Tipograf'a: Ioanu Gótt si fiu Henricu.